

Přemysl Oráč – pracovní list

1. Utříd'te a porovnejte informace o Přemyslu Oráči z různých zdrojů.

Hledejte v textech (a vyznačte různými barvami, případně podtrhněte) slova a informace, které odpovídají na následující otázky. Zjištěné údaje vyplňte do srovnávací tabulky pod texty.

- Kdo je Přemysl?
- Co víme o manželce Přemysla? Jak je v textu označována?
- Z čí autority se má Přemysl stát vládcem (kdo ho zvolil / vybral / určil)?

text 1: Kristiánova legenda (10. století)

Leč Slované čeští... posléze ranou morovou jsouce sužováni na jakousi hadačku se podle pověsti obrátili o nadějnou radu a prorockou odpověď. Dostavše ji založili hrad a dali mu jméno Praha. Potom našli velmi prozíravého a rozvážného muže, kterýž on vzděláváním polí se zabýval, jménem Přemysl, podle výroku hadaččina knížetem čili správcem si ho ustanovili, davše mu za manželku onu hadačku pannu.

text 2: Kosmas. Kronika Čechů (12. století)

Aj, vyberte ze středu svého posly, nechť jdou na stranu severní, děla kněžna Libuše, za horami oněmi je říčka nevelká Bílina zvaná. Na jejím břehu viděti jest vesnici, jež Stadice slove. Za vsí se úhor nachází... Tam budoucí kníže váš oře se dvěma voly. Je-li vám libo, vezměte koně, řízu, plášť a přehozy a jděte tomu muži vzkaz vyříditi ode mne i lidu a přiveďte sobě knížete a mně manžela. Muž ten má jméno Přemysl. Jeho potomstvo bude vládnout této zemi na věky věkův...

text 3: Alois Jirásek. Staré pověsti české (19. století)

Hle, za oněmi horami v Lemuzích je řeka neveliká, Bělina jménem. Blízko té řeky je dědina, v ní Stadiců rod. Od té dědiny nedaleko oulehle... Tam oře váš vojvoda dvěma strakatými voly. Jeden vůl má hlavu bílou, druhý jest od čela po hřbetě bílý a má zadní nohy bílé. Nyní vezměte sukni a plášť i převlaky, jak se na kníže sluší, jděte a vyříd'te muži vzkázání od národa a ode mne a přiveďte sobě knížete a mně manžela. Přemysl slove a jeho pokolení bude panovati v celé této zemi, všem plemenům na věky.

Srovnávací tabulka. Doplňte, co jste zjistili v textech.:

Co nám říká...	o Přemyslovi	o Přemyslově manželce	o tom, kdo nebo co rozhodlo, že bude Přemysl vládnout
Kristiánova legenda			
Kosmova kronika			
Alois Jirásek			

Obsahově nejpodobnější jsou si příběhy od autorů _____ a _____.

2. Proč jsou texty odlišné?

Kristiánova legenda nám podává o celém příběhu nejméně detailů, i když její autor žil v době, která by měla být popisovaným událostem časově nejbližší. Pokuste se vysvětlit, jak to, že pozdější autoři znají více detailů (jméno manželky, podobu volů aj.).

Vyberte si jedno tvrzení z následující nabídky (se kterým souhlasíte) a dokončete ho.

a) Kosmas a Jirásek si detaily vymýšleli a upravovali, protože...

b) Kosmas ani Jirásek si nevymýšlí, detaily celého příběhu znali, protože...

c) Moje vlastní vysvětlení. Příběhy Kristiána a Kosmy (s Jiráskem) se vzájemně tolik liší, protože...

3. Pomník na „Královském poli“. V roce 1841 vznikl na „Královském poli“ pomník nedaleko vesnice Stadice, kde se měly odehrávat události popsané v textech, které jste četli.

Text na straně pomníku:

„ZDE OD PLUHU PŘEMYSL
K WÉWODSTWJ
POWOLÁN. WZDĚLANY
MDCCCXLI.“

POPIS PAMÁTKOVÉ HODNOTY „KRÁLOVSKÉHO POLE“

Areál upomíná na místo, odkud byl kněžnou Libuší povolán na český trůn zakladatel rodu, kterému se ještě ve středověku jako jedinému podařilo v rámci Svaté římské říše domoci se pro svou zemi a svůj rod královského titulu. Pomník sám je ve své jednoduchosti vynikajícím artefaktem klasicistní architektury a sochařství.

Památkový katalog. Národní památkový ústav

Na základě materiálů, které jste prozkoumali, vyplňte tabulku (obě části).

Pojmenování „Královské pole“ je VHODNÉ	Pojmenování „Královské pole“ je NEVHODNÉ
Protože:	Protože:

Zdroj obrázku: Hana Němečková - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=35756329>